

Hjertelig velkommen til dere alle.

På denne dag, 17 mai 2014 markeres over hele Norge det faktum at vi for 200 år siden fikk vår egen grunnlov og vår egen nasjonalforsamling. Hendelsene for 200 år siden vitner om at det norske folk hadde en lengsel etter å leve som frie norske i et fritt land.

Da igjen denne frihet ble tatt fra oss i 1940 var det mange unge som tok kampen opp på sin egen måte, mot en sterk okkupasjonsmakt.

Slik var det også her i Halden området.

Fra idrettsmiljøene i distriktet ble det rekruttert mange som bidro i motstandskampen og ennå har vi tidsvitner blant oss - også tilstede her i dag - som var med i dette illegale og farlige arbeidet.

I år er det 70 år siden den tragiske hendelsen her ved Hafsrød skjedde.

Hvert år på denne dag hedrer vi minnet om to unge menn som gav sitt liv i kjærligheten til og troen på at Norge igjen skulle bli fritt.

Vi minner og hedrer Arne Erlandsen og Erik Olsen som gav sine liv her den 27. september 1944.

De var begge friluftsmennesker. Arne Erlandsen var medlem av Halden Skiklubb. Hans kunnskap om disse øde skogsområdene langs svenskegrensen var nyttig i det illegale arbeid som ble utført her.

Den bakenforliggende årsak til at Arne Erlandsen og Erik Olsen oppholdt seg akkurat her den dagen i 1944 var fordi de hadde et oppdrag - gitt dem av hjemmefrontledelsen og den norske regjering i London.

Oppgaven var å finne egnet sted for opprettelse av våpen og utstyr depoter, planlagt levert i disse øde skogområder via fly-dropp fra engelske fly. Dette var tenkt til bruk av Milorg ved en framtidig frigivelse av Norge.

Så skjedde det altså, noe som i ettertid kan synes som en uheldig tilfeldighet – at de ble oppdaget og skutt av norsk grensepoliti.

Da denne minnesteinen ble avduket 16. september 1945 ble det i avdukningstalen sagt følgende:

Våre gutter kjempet aldri for noen krigerære, det var dette med kjærligheten til, og troen på at Norge skulle bli fritt, som var understrømmen i deres innsats.

Det går en rød tråd gjennom vår lokale historie at haldenserne har vist aktiv motstand når de har blitt truet av fremmede makter. Da Bjørnstjerne Bjørnson skrev haldenserne inn i fedrelandssangen så var det for å gi oss nettopp den ære - at vi kjempet.

Og det er nettopp den samme ære som vi ønsker å gi til de to som ofret sine liv for et fritt Norge. De skal ikke bli glemt. Arne Erlandsen ble 25 år. Erik Olsen ble 26 år.

Den frihet som Arne Erlandsen og Erik Olsen kjempet og gav sine liv for, kan for mange i Norge i dag sees på som en selvfølgelighet.

Ser vi oss om i den verden vi lever i - er fred, rettferdighet og demokrati langt fra noen selvfølgelighet.

Derfor er vår historie viktig - og vi minnes nettopp - for aldri å glemme.

I 1936 skrev dikteren Nordal Grieg diktet «Til ungdommen»
Opp gjennom historien, også i nyere tid ved dramatiske hendelser i vårt land - er dette diktet hentet frem i tider når vi behøver en nasjonal bevissthet.

Et av versene i dette dikt lyder slik:

*«Krig er forakt for liv. Fred er å skape.
Kast dine krefter inn. Døden skal tape»*

Med disse ord legger jeg på kranen som et symbol på våre tanker og vår takknemlighet, og ber deretter om en tids stillhet hvor vi minnes våre fallene.